

УКРАЇНСЬКЕ ЦЕНТРАЛЬНЕ
І ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ
ПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧ-
НОГО ТОВАРИСТВА ПРИЛАДО-
БУДІВНИКІВ І МЕТРОЛОГІВ

**ПРОБЛЕМИ
ЕКОНОМІЧНОГО ТА
СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
РЕГІОНУ І ПРАКТИКА
НАУКОВОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ**

**НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ЗБІРНИК
ВИПУСК 14**

КИЇВ-УЖГОРОД, 1998

<i>Балян А.В., Егре Імре.</i> Інтеграційна діяльність підприємств харчової промисловості Саболч–Сатмар–Берег області Угорщини...	74
<i>Чучка І.М., Дудич Е.І., Сюсько І.М.</i> Специфіка ринкової трансформації економіки в Чеській і Словацькій республіках.....	78
<i>Боднар В.Л.</i> Проблеми формування місцевого самоврядування в Україні.....	81
<i>Данко В., Чисарик М.</i> Міжрегіональна господарська співпраця в Карпатському Єврорегіоні.....	85
<i>Яцко Л.Б.</i> Облік операцій з приватизаційними майновими та компенсаційними сертифікатами.....	89
<i>Ножова Г.М., Даньків В.Й.</i> Проблеми ефективного використання ПЕОМ в економічному аналізі.....	94
<i>Ценклер Н.І.</i> Облікова політика, її суть і значення для підприємств в умовах ринкових реформ.....	98
<i>Тимко Й.П.</i> Податок на прибуток та відповідальність платників за невиконання податкових зобов'язань.....	100
<i>Вакаров В.М.</i> До питання обліку фінансових результатів в умовах реформування податкового законодавства і Україні.....	102
<i>Штулер Г.Г.</i> Управлінський аспект бухгалтерського обліку.....	106
<i>Даньків Й.Я., Мигалина Т.М.</i> Зарубіжний досвід: класифікація моделей бухгалтерського обліку.....	109
<i>Клочок С.М.</i> Формування та облік валових доходів і витрат в сучасних умовах реформування податкової системи в Україні.....	113
<i>Добош М.В.</i> Науково–технічний потенціал Закарпатської області – стан, проблеми, перспективи.....	116
<i>Химинець О.В.</i> Проблеми приватного життя через призму освіти.....	121
<i>Терез Йенеи.</i> Новая структура підготовки учительських кадрів в Венгрії.....	127
<i>Мешко І.М., Осташ С.В.</i> Місце комерційних банків на фінансовому ринку в умовах трансформації національної економіки в ринкову.....	134
<i>Осташ С.В.</i> Деякі міркування з приводу структури активних операцій комерційних банків.....	141
<i>Шинкар В.А.</i> Вплив міграційних процесів на розвиток ринкових відносин в Україні.....	145
<i>Попович М.Д., Пилипишин І.В.</i> Проблеми якості розливу мінеральних вод.....	148

МІЖРЕГІОНАЛЬНА ГОСПОДАРСЬКА СПІВПРАЦЯ В

КАРПАТСЬКОМУ ЄВРОРЕГІОНІ

Д-р. Данко В., Чисарик М.

(Мішкільський університет, Угорщина)

В 1991 році, після розпаду РЕВ і Варшавського договору наступила нова ера Центрально-Східній частині Європи. Зміна режимів пройшла в той час, коли країни Центрально-Східної Європи зігнулись з трьохдименсійним розпадом системи або існуючої моделі, структурний розпад і втрата ринків збуту. До цих проблем в сусідніх країнах, приєдналась ще і четверта - регіональна.

Таблиця 1 (у відсотках)

	Північна Америка	Латинська Америка	Західна Європа	Європа Східна	Африка	Близький Схід	Азія	Світ разом
Північна Америка	36,9	14,1	18,9	0,8	1,5	2,6	25,2	100,0
Латинська Америка	48,4	20,2	17,8	0,8	0,8	1,2	1,0	100,0
Західна Європа	8,2	2,5	68,1	4,2	2,8	3,0	9,5	100,0
Східна Європа	5,2	1,7	59,5	15,9	1,6	1,8	13,7	100,0
Африка	14,6	2,2	52,7	1,1	9,7	1,4	12,1	100,0
Близький Схід	13,0	2,8	23,2	1,5	1,9	9,1	45,6	100,0
Азія	25,9	2,5	16,3	1,0	1,3	2,5	48,5	100,0
Світ разом	19,8	5,2	41,8	2,8	2,2	2,8	23,9	100,0

З таблиці 1 та 2 видно, що торгівля в країнах Центрально - Східно - Європейського регіону займає 2 місце після Європейського співтовариства. Динаміка міжрегіонального товарного експорту, що відображена у таблиці 2, що експорт в країнах Центрально-Східної Європи після критичного спаду в 1991 році, в 1994 році (1,3%) практично досяг рівня 1990 року (1,4%).

При визначенні країн Карпатського регіону статистику товарного обігу будемо аналізувати на основі митно-статистичної методики Угорщини, поскільки з виникненням незалежних держав (Словачії, України) можливі труднощі, неточності і відмінності в статистичних методиках цих країн.

Реалізовані угоди зовнішньої торгівлі Угорщини з країнами Карпатського регіону, дані про обіг, гренди, свідчать про те, що в регіоні до середини 90-х років вдалося стабілізувати, і навіть збільшити товарообіг рівня 1990 року.

В 1996 році обіг з країнами CEFTA (Central European Free Trade Agreement) з точки зору Угорщини був урівноважений, експорт зріс на 13,3%, а імпорт зріс на 16,9% за поточним курсом долара США.

Словачія

З Словачією здійснений імпорт залишився на рівні 1995 року, при 17,8% росту експорту. Зріс експорт сільськогосподарської продукції і приладобудування, в імпорті зросла питома вага нафтопродуктів. В обох напрямках ростуть вкладення.

Таблиця 2

	Експорт у 1994 році, млрд. Дол.	Імпорт у 1994 році, млрд. дол.	Експорт у 1980 році, %	Імпорт у 1980 році, %	Експорт у 1990 році, %	Імпорт у 1990 році, %	Експорт в регіоні у 1994 році, %	Імпорт в регіоні у 1994 році, %
Світ разом	4088	4212	100	100	100	100	100	100
Західна Європа	1797	1794	40,2	44,8	48,4	48,8	43,9	42,6
Східна Європа (СНД)	118	114	7,8	7,4	3,1	3,3	2,9	2,7
Центральн о-Східна Європа	54	67	4,0	4,1	1,4	1,4	1,3	1,6
Південна Америка	678	845	14,5	15,5	15,4	18,4	16,6	20,0
Латинська Америка	184	218	5,4	5,9	4,3	3,6	4,5	5,2
Африка	91	99	5,9	4,7	3,0	2,7	2,2	2,3
Близький Схід	121	121	10,6	5,0	3,9	2,9	2,9	2,9
Азія	1103	1021	15,6	16,7	21,9	20,4	27,0	24,3

Польща

Імпорт із Польщі перевищує експорт, але це не мало негативний ефект, бо Угорщина є нетто експортером в агросфері, сировині і в експорті промислових товарів.

Румунія

Що стосується Румунії, то тут практично закінчилися двосторонні торговельні переговори і в процесі є здійснення підготовки приднання до СЕФТА (цей договір буде підписаний найближчим часом).

Україна

З Україною двосторонні зовнішньогосподарські зв'язки здійснюються згідно сільних міжурядових комісій. Продовжуються консультації по хімічній, металургійній, екологічній співпрацях та підготовка двосторонньої угоди по транспортуванню енергоносіїв.

Виходячи з цих даних, враховуючи наявні тенденції, - на нашу думку уже за сьогоднішніми мірками можна говорити про позитивну субрегіональну господарську діяльність, про що хочемо детальніше: рівночасно зі зміною режиму, в п'яти країнах субкарпатського регіону, які межують з країнами, змінилися громадські, місцеві самоврядні та адміністративні зв'язки з пошуком створення нових можливостей для співпраці.

В першій половині 90-х років були підписані такі багатосторонні угоди:

Кроснівська угода (1991 році у Кросно, Польща);

Карпатсько-Тіська регіональна робоча група (1992 році у Ніредьгазі, Угорщина);

Створення СЕФТА (21 грудня 1992 року у Кракові, Польща);

Карпатський Єврорегіон (14 лютого 1993 року у Дебрецені, Угорщина);

Співка прикордонного економічного розвитку Карпат (4 листопада 1994 року у Великих Капушанах, Словакія).

Згідно цим умовам співробітництва Карпатський Єврорегіон можна рахувати такою субрегіональною формою, де відповідною організацією, узагальненням даних можливе скликання і створення бі-і трилатеральних співробітництва.

Сформульована думка про накопичення даних відносно Карпатського регіону, яку підтримала програма Європейського Співтовариства (EU-PHARE) і Угорська Академія Наук, була впроваджена в практику.

Результати досліджень ґрунтуються на аналізі зовнішньо-економічних зв'язків підприємств на основі товарообігу за 1995 рік в трьох північно-східних прикордонних областях Угорщини (Боршод-АБАУЙ-Земплень, Сабольч-Сатмар-Берег і Хайду-Бігар).

Таблиця 3

Імпортёр	Дана країна (питома вага регіону, %):				
	в світовій торгівлі (1994р)	Угорщина	Боршод-АБАУЙ-Земплень	Сабольч-Сатмар-Берег	Хайду-Бігар
	в загальному обороті, %:				
Європейське співтовариство	37,4	62,3	54,8	53,5	65,2
Східна Європа	3,5	24,2	32,4	32,4	24,4
Країни Карпатського Єврорегіону:					
Польща	0,9	8,3	19,3	14,8	9,5
Румунія	0,5	2,1	4,6	1,4	1,3
Словакія	0,1	1,7	2,0	3,6	4,6
Україна	0,1	2,1	4,9	2,7	1,5
Україна	0,2	2,4	7,6	7,1	2,1

На жаль не володіємо даними, які б свідчили про внутрішньо-регіональний розподіл в зацікавлених країнах.

В той же час, однозначно можемо констатувати, що в трьох південно-східних областях Угорщини зовнішньо-економічні зв'язки з країнами Карпатського регіону значно перевищують показники середньодержавного товарообігу.

Після зміни режиму 78 підприємств було створено угорськими підприємцями за кордоном на загальну суму 3,4 млрд.форінтів.

На протязі 1991-1995 років на створення 1380 іноземних проектів Угорщиною вкладено 8395 млн. форінтів, для подальшому збільшенню статутного фонду, а для купівлі частки в інших підприємствах 2708 млн. форінтів. (За неофіційними даними основна частка капіталовкладень цілеспрямована в Україну і в Румунію).

Про іноземне працевлаштування в інтегральній господарській співпраці в даному регіоні, на жаль, відомо дуже мало. Іноземне працевлаштування в регіоні пов'язане з міграцією, нелегальним перебуванням і працевлаштуванням, тільки в майбутньому можемо розраховувати на те, що працевлаштування буде здійснюватись на законній основі, за погодженням між державами.

Розвиток кооперативної форми співпраці в Карпатському Євросереєні між розвинутими і менш розвинутими регіонами може пов'язатись і матиме перспективу в майбутньому.

На основі вище наведених даних, різних трендів, тенденцій рекомендуємо наступні напрямки зміцнення економічних зв'язків між прикордонними регіонами:

Після підписання угоди між Румунією і країнами СЕФТА створити умови для вільної торгівлі між 6 країнами СЕФТА і Україною. Регіональній робочій групі при Карпатському Євросереєні оцінити і мати точну картину про економічну ситуацію в 5-ти сусідніх країнах, для того, щоб ділові партнери в цих країнах отримали регулярну і точну інформацію.

Аналізувати економічні програми Європейського Співтовариства (EU FHARE—СВС) в першу чергу там, де вже на самостійних началах розпочато впровадження цих програм.

Створення в Карпатському Євросереєні єдиної банківської та інформаційної системи необхідне для полегшення взаємозв'язків між підприємствами та організаціями в прикордонних областях.

В Карпатському Євросереєні, на прикладі проектів західних країн, створення координаційних програм та проектів по розвитку територій, екології і економіки для залучення іноземного капіталу в реорганізацію інфраструктури.

Україна	0,2	2,4	7,6	21	1,2
Словаччина	0,1	2,1	4,9	21	1,2
Румунія	0,1	1,7	2,9	3,6	4,6
Польща	0,2	2,1	4,6	1,4	1,2